

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський державний бізнес-коледж

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

*Матеріали XVI Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

18-19 квітня 2024
www.csbc.edu.ua

**Міністерство освіти і науки України
Черкаський державний бізнес-коледж**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

**Матеріали
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
18-19 квітня 2024 рік**

Черкаси – 2024

УДК 338.31+65
ББК 65.1

Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів. Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції. (18-19 квітня 2024 р. м. Черкаси). — Черкаси: ЧДБК, 2024. — 304с.

Організаційний комітет конференції

Азьмук Н.А. – заступник директора з навчально-методичної роботи ЧДБК, д-р екон. наук, доцент - голова оргкомітету;

Кузнецова Н.Б. – завідувачка кафедри економіки, управління та адміністрування ЧДБК, д-р екон. наук, доцент;

Здір В.А. – завідувач відділення економіки, обліку та фінансів ЧДБК, канд. екон. наук;

Піскова С.П. – завідувачка відділення підприємництва та маркетингу ЧДБК;

Полях С.С. – доцент кафедри економіки, управління та адміністрування ЧДБК, канд. екон. наук, доцент;

Боровик Т.М. – відповідальний секретар.

Випуск тез наукових робіт науковців, представників підприємств, установ, організацій, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, підготовлений за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів», яка відбулася 18-19 квітня 2024 року.

Представлені у матеріалах науково-практичної конференції тези учасників подані в авторській редакції та відображають власну наукову позицію авторів. Автори тез несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних та джерел посилання.

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 2. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

<i>БАРАБАШ Леся</i>	Податкова реформа повоєнного часу: досвід Франції для України	61
<i>БЗЕНКО Аліна</i>	Відбудова економіки України: стратегічні пріоритети повоєнного відновлення	63
<i>БОРИСЕНКО Вікторія</i>	Інновації та підприємництво як основа економічного відновлення країни	64
<i>БУЛА Павло</i>	Особливості екологічного оподаткування в умовах воєнного стану	66
<i>ВАСИЛЕВСЬКА Анастасія</i>	Вплив війни на динаміку ВВП в Україні	68
<i>ДВОРЕЦЬКА Дар'я</i>	Ринок праці в умовах війни	72
<i>ЗАВАДСЬКИХ Ганна</i>	Модель соціальної відповідальності українських компаній під час війни	74
<i>ЗАЙВА Анастасія</i>	Економічні ризики ресторанного бізнесу в умовах війни	76
<i>КАРАЩУК Дарія</i>	Важливість розвитку української економіки в умовах воєнного стану	79
<i>KORETSKA Mariia</i>	Business ideas which will succeed during and after wartime in Ukraine	81
<i>KRAVCHENKO Svitlana</i>	Development of business structures in villages in wartime conditions	83
<i>КУЗНЕЦОВА Наталія</i>	Вплив війни на людський капітал України	86
<i>ЛЯШУК Євгенія</i>	Проблеми адаптації внутрішньо переміщених осіб, зумовлені воєнними діями в Україні	88
<i>МАРЧЕНКО Роман</i> <i>ГЕРАСИМОВ Тимофій</i>	Економічні виклики та стратегії підприємств енергетичного сектору в умовах війни	91
<i>МИЛЯНЕЦЬ Ярина</i>	Трансформаційні процеси в економіці України в умовах війни та повоєнного відновлення	93
<i>МИРОНЕНКО Яна</i>	Вплив воєнного стану на макроекономічні показники України: аналіз та прогнозування	96
<i>МИРОШНИЧЕНКО Поліна</i>	Споживча інфляція в Україні в умовах воєнного стану	99
<i>ПОНОМАРЬОВА Марія</i>	Малий бізнес в умовах війни: проблеми та шляхи їх вирішення	102
<i>РЕНДІНА Дарина</i> <i>ВАСЕКА Руслана</i>	Фінансова стійкість та управління ризиками в умовах воєнного стану	104
<i>РЯБИКІН Дмитро</i>	Інформаційні технології та інновації як фактори економічного відновлення України	107
<i>СЛЄПЦОВА Людмила</i>	Підвищення конкурентоспроможності галузі садівництва в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення	109
<i>СМИЦЬКА Єлизавета</i> <i>ВОВК Ніна</i>	Економіка України в умовах сьогодення та повоєнного відновлення	111
<i>СОЛОМЧАК Тетяна</i>	Інституційне забезпечення повоєнного відновлення економіки України	113

УДК 336.02:336 (477)

ПОДАТКОВА РЕФОРМА ПОВОЄННОГО ЧАСУ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Леся Барабаш

lbarabash1705@ukr.net

Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Черкаська обл., Україна

Однією з перших країн, що постраждала від перебігу Другої світової війни, стала Франція. Економіка держави зазнала значного руйнування, а відтак була фактично знищеною, рівнозначно як і її податкова система. До Другої світової війни податкова система Франції характеризувалася такими ключовими ознаками, як:

- прогресивна система оподаткування прибутку, за якою ставки податку зростали разом із рівнем одержуваного доходу;
- численність податків різних видів, включаючи податок на прибуток, податок на майно, податок на споживання (зокрема податок з продажів) і різні акцизи;
- централізоване адміністрування податків під егідою Міністерства фінансів з подальшим розподілом доходів між регіональними та місцевими органами влади;
- широкий спектр податкових пільг, відррахувань, звільнень від оподаткування для певних груп платників податків або певної діяльності (зокрема, охорона здоров'я та благодійні пожертвування);
- значний вплив непрямих податків, що були важливими джерелами доходів;
- розгалужена система внесків на соціальне страхування, за якою як працівники, так і роботодавці перераховували кошти у різні програми соціального забезпечення, включаючи охорону здоров'я, допомогу по безробіттю та пенсії;
- окремим аспектом слід згадати податок на багатство, відомий як солідарний податок на багатство (ISF), що застосовувався до осіб зі значними активами. Цей податок було скасовано у 2017 році та замінено податком на нерухомість.

Відновлення податкової системи Франції після Другої світової війни включало кілька основних напрямів, зосереджених на відновленні економіки країни, фінансуванні післявоєнної відбудови та вирішенні соціально-економічних викликів того часу. Відтак основними векторами діяльності стали наступні:

1. Забезпечення фінансовими ресурсами реконструкції після руйнувань Другої світової війни, що стало можливим завдяки впровадженню податків для фінансування відбудови інфраструктури, житлових проєктів і відродження промисловості;

2. Дотримання політики прогресивного оподаткування, згідно з якою особи з вищими доходами оподатковувалися за вищими ставками. Це розглядалося як спосіб просування соціальної справедливості та перерозподілу багатства в країні, що пережила значні соціальні потрясіння під час війни;

3. Запровадження нових податків: Франція запровадила нові податки або розширила існуючі, щоб задовольнити післявоєнні потреби. Зокрема, нові податки накладалися на прибутки компаній, приріст капіталу та високі доходи. Крім того, податки на спадщину та майно були переглянуті та знову запроваджені для фінансування соціальних програм і зменшення нерівності в багатстві;

4. Модернізація та спрощення: було докладено значних зусиль для модернізації та спрощення податкової системи з метою підвищення рівня її ефективності, відповідності вимогам часу та стану економіки, прозорості адміністрування. Серед проваджуваних заходів слід відзначити такі, як спрощення податкових процедур, оновлення податкового законодавства й інвестиції в інфраструктуру податкового адміністрування;

5. З метою забезпечення стимулювання економічного зростання, податкова система Франції передбачала впровадження нових податкових стимулів для підприємств, зокрема

податкових пільг на інвестиції та відрахування на капітальні витрати. Зазначені кроки заохочували участь приватного сектора в зусиллях з реконструкції.

6. Окремо Франція також використовувала свою податкову систему для фінансування програм соціального забезпечення, спрямованих на задоволення потреб вразливих верств населення та сприяння соціальній стабільності. Сферами концентрації у даній площині стали фінансування охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення й інших соціальних послуг.

7. Економічний світ після Другої світової війни потребував не лише консолідації навколо загального відновлення й убезпечення на перспективу, а й глобального міжнародного співробітництва та координації дій з питань оподаткування. Проявом означеного стала участь Франції в об'єднаних зусиллях по боротьбі з ухиленням й уникненням від сплати податків, проведення переговорів про податкові угоди з іншими країнами для сприяння транскордонній торгівлі й інвестиціям.

Зважаючи на досвід Франції у повоєнній відбудові та розвитку податкової системи, можна виокремити декілька прийнятних уроків і для України на перспективу. До таких, зокрема, варто віднести наступні:

- концепцію прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб і прибутків підприємств з метою забезпечення принципу соціальної справедливості та зниження рівня податкового навантаження на платників з нижчими доходами;

- виокремлення пріоритетних сфер з механізмами найбільшого податкового сприяння (пільгами, звільненням від оподаткування тощо). До таких слід віднести розмінування й очищення деокупованих територій від наслідків військових дій, відбудова та розвиток інфраструктури, військово-промисловий комплекс тощо;

- сфера соціального захисту та забезпечення: збільшення кількості соціально незахищених осіб потребуватиме значних котів для реалізації програм державної підтримки;

- удосконалення механізмів адміністрування податків і платежів з метою забезпечення принципів зручності та прозорості тощо;

- окремим аспектом має стати робота з населенням з позиції підвищення рівня податкової грамотності, що дозволить зменшити прояви фактів ухилення чи уникнення оподаткування та проявів девіантної поведінки платників податків.

Загалом, як прослідковується у наведеному досвіді повоєнної відбудови Франції, так і в перспективних діях України у податковій сфері має бути досягнуто збалансування фіскальних інтересів держави з соціальною спрямованістю оподаткування. Тобто податки мають стати інструментом сприяння розвитку економіки на основі розуміння спектрів їх впливу та дії.

Список використаних джерел

1. Dubois, Pierre Taxation and Economic Policy in France after World War II. *Economic History Review* 25, 1972. No. 3. P. 438-455.

2. Goulard, Jean-Claude Taxation in France during the Post-war Period (1945-1968). In *Fiscal Reforms in the Post-war Era: Economic and Social Consequences*, edited by Matthew Harrison and Patrice Baubeau, London: Palgrave Macmillan, 2018. P. 139-152.

3. Taxation in France: A History of the Tax System. France Diplomatie - Ministry for Europe and Foreign Affairs. Accessed February 20, 2024. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/coming-to-france/facts-about-france/information-about-taxes/taxation-in-france/>.

4. Picard, Pierre The French Tax System: A Brief History. *French Studies Bulletin* 16, 1995. No. 6. P. 23-25.

5. Warlouzet, Laurent Taxing for Growth? The Political Economy of French Tax Reforms during the Trente Glorieuses, 1945–1974. *The Journal of Modern History* 87, 2015. No. 4. P. 944-976.

Наукове видання

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

Збірник матеріалів
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
(Черкаси, 18-19 квітня 2024 р.)

Тексти друкуються в авторській редакції

Відповідальні за формування збірника:
Азьмук Надія Анатоліївна
Кузнецова Наталія Богданівна
Боровик Тетяна Михайлівна

Гарнітура Times New Roman. Ум. др. арк. 23,92.

Україна, 18028, м. Черкаси, вул. В'ячеслава Чорновола, 243
тел. (0472) 64-10-00; E-mail: public@csbc.edu.ua
URL: www. <http://csbc.edu.ua>